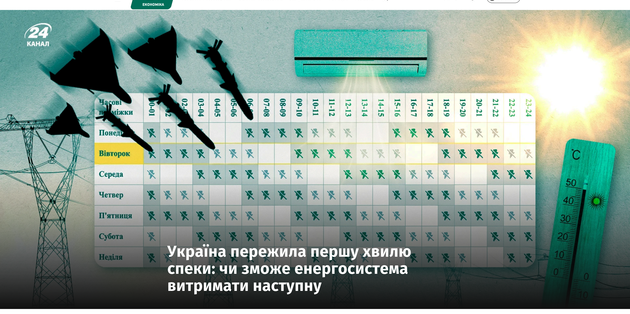

Україна пережила першу хвилю спеки: чи зможе енергосистема витримати наступну

3 липня, 19:00 · 24к · 3 хв · 1
Валерія Городинська

1. У якому стані енергосистема України влітку
2. Чи будуть відключення надалі
3. Чому сонячної генерації більше, але дефіцит все одно є

Цього літа Україна зіткнулася з новою хвилею аномальної спеки. Нові температурні рекорди були зафіксовані 1 липня одразу в шести обласних центрах. Максимальна температура – майже 36 градусів. З такою спекою були знову повернуті погодинні відключення електроенергії.

Хоч 2 липня ситуацію вдалося стабілізувати, зокрема завдяки зниженню температури та збільшенню імпорту, ризики для енергосистеми досі залишаються високими, адже росіяни продовжують пошкоджувати енергетичні об'єкти критичної інфраструктури.

***24 Канал** дізнавався, чи можуть відключення стати тривалішими, якщо спека повернеться або ж Росія продовжить атаки на енергетичну інфраструктуру, у якому нині стані українська енергосистема та чому навіть стрімке зростання сонячної генерації не усуває дефіцит потужності.*

У якому стані енергосистема України влітку

Енергетичний експерт Володимир Омеляненко у розмові з **24 Каналом** наголошує, що ситуація в енергосистемі України є постійно складною від початку повномасштабного вторгнення. І так триватиме, допоки війна не завершиться.

читайте також Росія здійснила масований обстріл: постраждали енергооб'єкти ДТЕК

Якщо ж розглядати ситуацію на тлі останніх декількох днів, коли Україну накрила сильна спека, то на сьогодні ситуація є дещо кращою, адже збільшилася кількість імпорту електричної енергії, яка збалансовує енергосистему.

> **Володимир Омеляненко,**
> директор енергетичних та інфраструктурних програм Центру Разумкова
>
> У нас у спекотні дні, а саме 30 червня та 1 липня, дефіцит генерації міг становити орієнтовно потужність роботи одного атомного блока.

В Укренерго повісновали, що через аномально високу температуру повітря українці масово користувалися кондиціонерами, що призвело до різкого зростання навантаження на енергосистему.

- Лише станом на 29 червня споживання електроенергії було на 7,4% вищим, ніж попереднього робочого дня.
- Згодом диспетчерський центр був змушений застосовувати обмеження споживання, а також максимально залучати імпорт електроенергії з країн Європи для балансування системи.

Попри це, сама є проблема полягає не лише у високому споживанні електроенергії, а й у тому, що спека ускладнює роботу самої енергосистеми. Відтак високі температури можуть знижувати ефективність роботи окремих видів генерації.

До того ж пропускна спроможність міждержавних ліній електропередавання досі є обмеженою, попри синхронізацію української енергосистеми з європейською мережею ENTSO-E. А тому імпорт не може повністю компенсувати втрати генерації лише за кошт постачання з-за кордону.

> **Нагадуємо!** Споживання електроенергії в Україні становить близько 17 – 18 гігаватів. Українська генерація забезпечує приблизно 11 гігаватів, а ще 2 гігавати можна покривати завдяки імпорту з країн Європи. Саме тому дефіцит потужності оцінюється в 4 гігавати, це навесні навів дані колишній голова Укренерго Володимир Кудрицький.

Чи будуть відключення надалі

Ймовірність того, що графіки відключень світла в Україні станом на зараз можуть збільшитися, є, каже Омеляненко. Якщо сьогодні відключення світла в середньому тривають 2 – 2,5 години, то у разі аномальних температур вони можуть збільшитися до 4 годин. Однак за такого сценарію не беруться до уваги можливі обстріли критичної інфраструктури.

> **Якщо ж Росія завдаватиме ударів по ключових енергетичних об'єктах, то відключення збільшаться – до шести годин. Втім, це лише прогноз. Чи буде саме так, ніхто не може сказати точно,**
> **– додає пан Володимир.**

Натомість Захревський додає, що у 2024 році влітку українці сиділи без світла по три черги, адже ситуація була набагато гіршою, ніж сьогодні. Натомтер вона є кращою, зокрема через те, що атомники розпочали ремонт блоків не влітку, а навесні. І сьогодні ми перебуваємо на середині етапу ремонтної АЕС.

Річ у тім, що саме в теплий період року енергетики традиційно проводять ремонти та перезавантаження ядерного палива, аби взимку всі енергоблоки могли працювати з максимальною потужністю.

- 30 червня через аномальну спеку у понад 30 градусів в Україні різко зросло споживання електроенергії, тому Укренерго повернуло графіки погодинних відключень. З 17:00 до 22:00 були запроваджені графіки погодинних відключень для побутових споживачів та обмеження потужності для промисловості та бізнесу.
- 1 липня обмеження продовжилися. У компанії наголосили, що головною причиною стало різке зростання споживання електроенергії через спеку, а тому закликали ощадливо користуватися електроенергією.
- Натомість вже 2 липня Укренерго повідомило, що планових відключень не буде. Причинами стали зниження температури та збільшення можливостей для імпорту електроенергії. Попри це, українців повторно закликали зберігати ощадливе споживання, особливо у вечірній пік – із 16:00 до 23:00.
- Водночас на тлі спекотної погоди активізувалися ще й обстріли з боку росіян. Наразі, станом на 2 липня, як повідомили в Міненерго, відбулося пошкодження енергооб'єктів у Києві, Запорізькій, Харківській та Донецькій областях. А найгірша ситуація зі світлом спостерігалася на Сумщині, де без світла опинилася найбільша кількість споживачів.

Чому сонячної генерації більше, але дефіцит все одно є

Експерт з енергетичних питань Андрій Захревський у коментарі для **24 Каналу** пояснив, що старої енергосистеми, яка була в Україні до початку масованих російських ударів по енергетичній інфраструктурі, фактично більше не існує. Натомість нова система має серйозні проблеми з так званою маневровною генерацією.

Нещодавні аналітичні звіти свідчать про те, що ринок сонячної енергетики в Україні демонструє суттєве зростання. Тому загальна встановлена потужність СЕС вже сягає понад 6,8 гігавата. Як додає Захревський, в добовому балансі енергосистеми близько 34% усієї генерації електроенергії забезпечила саме сонячна енергетика.

Втім, такі показники не зможли запобігти відключенням електроенергії цього літа. І для цього є дві основні причини.

> **Андрій Захревський,**
> заступник директора Асоціації енергетичних та природних ресурсів України
>
> Перша причина: ринок електроенергії на добу наперед працює таким чином, що виробники заявласю подають номінації, аби диспетчери могли керувати електроенергією, яка надходить від сонячних, атомних, вітрових електростанцій та інших джерел, і об'єднувати її в єдиний ринок.

Наразі існують моделі, які дають змогу прогнозувати виробництво електроенергії. Україна переважно користується європейською моделлю, де балансування планується на добу вперед. Однак якщо якась електростанція виробляє більше електроенергії, ніж було заплановано, така додаткова генерація стає непотрібною енергосистемі, оскільки вона не врахована в балансі.

> **Така сама ситуація виникає і з сонячною генерацією. Якщо її виробляється надто багато, значна частина цієї потужності просто не буде використана. Щобільше, надлишок електроенергії створює дисбаланс в енергосистемі,**
> **– каже пан Андрій.**

Тому падіння частоти електроенергії або, навпаки, її надлишок є однаково небезпечними. І якщо було заплановано один обсяг генерації, а фактично виробити більше, надлишок доводиться обмежувати, щоб не допустити аварійних ситуацій.

Друга ж причина пов'язана з тим, що ані атомна, ані сонячна генерація фактично не є маневровними. Сонячні електростанції виробляють електроенергію лише тоді, коли світить сонце, атомні ж електростанції працюють майже з постійною потужністю. Саме тому збалансувати систему можна лише за кошт маневрової генерації або імпорту електроенергії.

> **Наприклад, кілька днів тому, у період аномальної спеки, споживання електроенергії в Україні становило близько 17 гігаватів, тоді як система змогла забезпечити лише приблизно 14,2 гігавата потужності. Із цього обсягу близько 2,5 гігавата припадало на імпорт. Відповідно, через спеку енергосистемі бракувало приблизно 3 гігаватів потужності, що й стало причиною відключень світла,**
> **– пояснює Захревський.**

Збалансувати таку велику кількість сонячної генерації лише за допомогою 2,5 гігавата імпорту неможливо. А атомна генерація, як уже зазначалося, не здатна оперативно балансувати систему.

Пов'язані теми:

ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЯ · ВІДКЛЮЧЕННЯ СВІТЛА · УКРЕНЕРГО

E-mail редакції:
news24@24tv.com.ua

Номер телефону:
+38 044 390 5077

Ми тут:
м.Київ,
вул. Володимирська 61/11,
офіс 50

Ми в соцмережах:

Всі комерційні рекламні матеріали позначені словами "Спецпроект" чи "Партнерський матеріал". Матеріали з позначенням "Експерт", "Позиція" відображають позицію авторів та героїв. Редакція може не поділяти їхню позицію. Детальніше щодо розміщення та правил цитування можна ознайомитись в правилах користування сайтом. Усі права захищені. Матеріали сайту призначені для осіб старше 21 року (21+).

Онлайн-медіа «24 Канал»
вул. Гончарна, буд. 15, м. Київ, 70000
Телефон +380 (32) 229-77-77
Адреса електронної пошти – legal@24tv.com.ua
Ідентифікатор онлайн-медіа в Реєстрі суб'єктів у сфері медіа – R40-00057

© 2005–2026, ПрАТ «Телерадіокомпанія "Пенсіл"», 24 Канал.